

دهقی دهستوور* - ههلهی ئهستوور!

ئهمهی خوارهوه پيشهکيی ئهوه دهستوورهيه، که کاديرانی زمانزانی "پهرلهمان" ههکهی "ههریم-عیراق!" نووسيويانه. لایهنی سیاسی و قانونی بۆ شارهزایان جیدههئيلم و باسی ئهوه زمانه ویرانه دهکهه که پيی نووسراوه. ئهوه جیيانه ههلهیان تیدايه سوور کراون. نهمتوانی به سهرجه می دهستوورهکهدا بجمهوه، له بهر زۆری و دووباره بوونهوهی ههلهکان. مه بهستی دهقه که بۆ من زۆر روون نییه، ههر بۆیه ش دهستکاری لایهنی خالبهندی و رسته سازی و نۆرم نه کرد. تاکه شتیک جیی دهستخۆشی بی، ئهوهیه، کادیرانی "دیکۆرلهمان" درێترترین رستهیان له میژووی ئهدهبیاتی سیاسیدا تۆمار کردووه! ئهوهی نابین، دواى ۱۷۴ وشه، ئهوسا بهخیر رستهی یهکه میان تهواو کردووه و یهکهه خالیان داناوه!

ئهوهی دهیبینین ئهجمای ئهوه تاوانهیه، که ۲۲ ساله نهخویندهوارانی حیزب-عه شیرهت دهرهق به زمانه بیکهسهکهمان ئهجمای ددهن. زمانی کوردی، که کۆلهکهی گیانی نهتهوهی کورده و پروبه ره کهی پروبه ره نهخشهی کوردستانی دوارۆزه، سووکایهتی پێ دهکړئ و تووشی ئهنفالیکى وا بووه، که پيشتر، به دریزایی میژووی پر چه ره مه سه ریی خۆی، نهیبینوه.

ئهگهر کهسانیک ههبن، بلین، مه رج نییه فلان شت وا بنووسرئ... یا دهشی وا بنووسرئ و وا نه نووسرئ... هتد. به لئ، پهنگه کهسانیک ههبن نهپانهوی خۆیان ماندوو بکهن، یا به پاساویکی لاوز خۆیان له ههله دهر باز بکهن، بهلام پرسیاریک ههیه: کئ تووشی گیزاوی بيمه رجه عی و فره رینووسی و فره نۆرمی کردوین؟ کئ ئهه چالهی ههلهکه ندووه و ئهه به ره للائی و ئازاوهیهی خولقاندووه؟ ئاخ، له کوئ زمانیک ههیه رینووسی جوودا جوودای هه بی و هه ره کهس رینووسیکی تابهت به خۆی پیره و بکا؟! گه لو، چما ئینگلیزیک، ئهلمانیک، تورکیک... یا هه ره که سیکى دی، ئاوا، به دهستی خۆی و پاره ی هه لپزاوی خۆی، زمانی خۆی هه تک دهکا؟ زمانی کوردی وهک شاریکی جهنجالی بی گهراج و ترافیک و پولیسی هاتوچۆ لئ هاتووه.

تۆکه کردن و گشتاندنی نۆرم و کۆده هاوبه شهکانی زمان بنچینهی سیاسهتی فرههنگی دهولهتن، هه ره دهولهتیک. ئهوه نه هه مه تیهی زمانی کوردی گیرۆدهی بووه و خه ریکه ویرانی دهکا ئهجمای نهخوینده واریی ترۆپکی دهسه لاتی "ههریم-عیراق" ههکهی باشووری ولاته، نهک ئهه و ئهوه.

له سه رده مێکدا که گلوبالیزم، له مهیدانی فره کولتوری و فره زمانیدا، گه وره ترین و بییه زه بیترین جهنگی له نیو کولتور و زمانهکانی دنیا دا به رپا کردووه و پرۆسه ی له ناوچوونی زمانه بیکهسهکانی له هه موو کاتیک خیرا تر کردووه، ئایا دهشی له سه رده مێکی وادا و له ولاتیکی نهوتفرۆشدا، نهک هه ره سیاسه تیکى روونی فرههنگی نه بی، بگره ئه کادیمیایه کیش نه بی بۆ زمان؟! ده زمان، ته لاریک به و ناوه ههیه و سه تان دۆست و لایهنگری به ره بابه نهوتفرۆشهکان له سایه ییدا موچه وه رده گرن، له کاتیکدا تا ئیستاش فرههنگی گشتی زمانی کوردی نییه، که تیدا کیشه ی رینووس و نۆرمهکانی زمان یهکلا کرابه وه. ئهجمایش ئهوهیه که دهیبینین: "پهرلهمان!" یک ناتوانی لاپه ره یهکی ئینشایی به زمانیکى رهوان بنووسئ.

له هه موو دنیا دا زمانی فره می، یا زمانی دیوان، نمونه ی زمانی په تی، رهوان، پارا و بیگرییه. هه له یهک له زمانی ره سمیدا هه للائی لئ ده که ویته وه. له کام ولاتی دنیا دا تابلوی سه ر فرۆکه خانه، سه رۆکایه تی ولات، سه رۆکایه تی ئهنجومه نی وه زیران، ناوی قوتابخانه و به رپوه به رایه تیه گشتیه کان، به هی په ره رده شه وه، به هه له نووسراون؟ له کام ولاتی دنیا دا کتیبی قوتابخانان، له پۆلی یه که می سه ره تاییه وه تا زانکو، له پيشه رگه وه تا پاشه رگ، ئاوا لیوانلیون له هه له و په له؟ سه یری "خوینده وهی کوردی" ی پۆلی سی بنه رته ی بکهن، هه ره له سه ر پيشه رگه که ی ۳ هه له ده میا وین!

نووسینیکی دیوانی سه رۆکایه تی "ههریم!" م لایه، که ناگاته لاپه ره یهک، ۲۰ هه له زیتری تیدا یه.

باسی سه نه د و قه والهکانی "دیکۆرلهمان!" یش هه ره ناکه م، که شه که ره زمانی شلک و که مه او تای کوردی به شایانی ئه وه نازانی بریار و یاسایه په یتهکانی خۆی پێ بنووسئ و په نا ده بانه بهر زمانی داگیرکه ر.

فرموون ئیوه و پيشهکيی ئهوه دهستوورهی، مام هه ژار گوته نی، "کوردییه و کوردیش نییه!"

عه بد و لا په شیو

۲۰۱۳/۹/۱۰-هیلسنکی

{به ناوی خوی به خشنده و دلۆفان

پیشهکی

ئیمه، گهلی کوردستان-عیراق، له ههستکردنمانهوه بهو دژوارییهی نهوهکانمان له سیاسهتهکانی **حکومهته** یهک له دواوی یهکهکان له ئهجامدانی **سه رکوت کردن** و ستهم و چهوسانهوهی له رادهبهدهر چهشتووینه، **وبییهشکردنمان** لهو مافانهی خوا له ئازادی و یهکسانی و دادپهروهی به ئادهمیزادی بهخشیون **وجهندین** تاوانی دژه مروّف و ههلمهتی **جینۆسایدو** پاکتاوی **نهژادیان** له دژمان **ئهجامدا**، که میژوو به دهگمهن و بینهی وای بهخۆوه بینیه که خۆیان له خاپوورکردنی سههلهبهری پتر له **چارههزارو پینچ سهه** گوند نواندوه **وگۆرانکاری** له دیموگرافیای بهشیکی فراوان له کوردستان-عیراق له ریگهی **بهزۆره ملّی** کۆچپیکردنی **دانیشتوان**، یان ناچارکردنیان بۆ گۆرینی شوناسی نهتهوهیان **وبهکارهینانی** چهکی **کیمیایو** چهکه قهدهغهکراوهکانی تری نیونهتهوهیی **له دژ دانیشتوانی** سفیلی شاری ههلهبجهی **شههیدو** بالیسان **وگهرمیان** **وبادیان** **وجهندین** ناوچهی فراوانی **ترو** به ههزاران لاوی کوردی فهیلی له نیو **گیلگهکانی** تاقیکردنهوهی کیمیای و گۆری بهکۆمهله بهرهو مههگ راپیچکردن، ئهوانه مانهوهش خیزانهکانیان ناچارکران بۆ دهرهوهی **عیراق کۆچبکهن** و ولاتنامهی **عیراقیان** لئ سهندنهوه و **دوا به دوا** ئهوهش چهندین ههلمهتی به کۆمهله قپکردنیان **ئهجامدا** که پتر له ههشت ههزار **بارزانی گرتهوهو** پرۆسهکانی لهناوبردنی **به دوا داهینا**، که به ئهفال ناوهران و **قوربانی** پتر له **ههشتاو دوو** ههزار مروّفی لیکهوتهوه.

له ریزگرتنمانهوه بۆ **سه رکردهو** هیماکانی بزوتنهوهی رزگاریخوازی کوردستان و خهباتگێر و پېشمههگه و شههیده نهمرهکان و ئه **قوربانیانهی** داویانه له پیناو ئازادی و پاراستنی پوهت و نیشتمان و داننان به مافی چاره نووسمان به ویستی پرهبهله و ئازادانهمان، له دلسۆزیشمانهوه بۆ ئه و په پیام و ئامانج و بههیانهی که گیانی خۆیان له پیناودا **بهختکرد**، بۆ هینانهکایهوهی کۆمهلهیکی مهدهنی له کوردستاندا، که شانازی به پیکهاته نهتهوهیی و **ئایینیهکانهوه** بکات و گیانی بریهتی و لیبووردهیی بال بهسهه **هه مووان دابکیشی** و **هیژو** توانای **رۆلهکانی** کوردستان بخاته کار، له پیناو بنیاتنانی کوردستان که بۆ هه مووان نیشتمانیکی یهکگرتوو بیت و لهسهه بنه مای بهها **دیموکراتیهکان** دامهزرای و **کاربکات له بهر** رۆشنایی بنه ماکانی مافی مروّف که **یاساو** داد **تیایدا سهروه ربی**، بۆ گهیشتن به فه مانه واییهکی ژیر، که له ویستی ئازادانه مانه وه ههلقولایی و بهرجهستهی ئاواته کانمان بکات و به ئه مهک بی بۆ **قوربانیهکانمان**، ویست و ئاره زوومان له گهله ویستی پیکهاته نهتهوه بیهکانی تری گهلی **عیراق** و **هیژه نیشتمانیهکانیدا** بهیهک گهیشتن بۆ ئه وهی کوردستان-عیراق ههریمیکی فیدرالی بی له ناو دهولهتی **عیراقی** فیدرالدا. و بۆ بهرجهسته کردنی ئه م ویسته و **به دیهینانی** ئه م ئامانجان، ئه م دهستوره مان دانا.

* سه رچاوهی دهقه کهی دهستور ئه مهی خواره وهیه:

<http://www.perleman.org/files/sitecontents/100809083313.pdf>